

[Ministeren for offentlige arbejder]

Herved skal jeg tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

(Lovforslag nr. L 22).

Forslaget blev første gang fremsat i 1. samling i folketingsåret 1976-77 og genfremsat i 2. samling samme år. Da forslaget ikke nåede at blive færdigbehandlet, blev det genfremsat i folketingsåret 1977-78, i hvilket det imidlertid heller ikke nåede at blive færdigbehandlet.

Det nu på ny fremsatte forslag er en uændret genfremsættelse af det i folketingssamlingen 1977-78 behandlede lovforslag.

Lovforslaget har til formål at udbygge mulighederne for at begrænse den varige driftsmæssige forringelse, som kan ramme en landbrugsejendom, der berøres af et stort ekspropriationsanlæg, typisk en motorvej.

Når et sådant anlæg skal gennemføres, må man nødvendigvis beslægtlægge landbrugsjord og gennemskære marker. En landbrugsejendom, der har måttet afstå jord og har fået en motorvej gennem sit måske ideelt beliggende jordtilliggende, vil derved i mange tilfælde være blevet en mere u hensigtsmæssigt udformet bedrift. Det er klart, at man ved gennemførelsen af et sådant anlæg meget langt tilbage i tiden har haft opmærksomheden henledt på i videst muligt omfang at undgå en sådan forringelse. Allerede jernbaneforordningen af 1845 foreskrev, at man skulle »tage under overvejelse, hvorledes ... kommunikationen mellem de enkelte grundstykker kunne på hensigtsmæssigste måde bringes i stand«. Der er en lige linie fra denne bestemmelse og til de beslutninger, som i dag træffes om udførelse af landbrugstunneler og andre afhjælpningsforanstaltninger i forbindelse med anlæg af en motorvej eller et andet stort anlæg - foranstaltninger, der kan være bekostelige.

Man har ligeledes på et tidligt tidspunkt været helt opmærksom på, at et mageskifte af afskærne jordstykker mellem berørte ejendomme ville være et virksomt middel til nedbringelse af de ulemper, som påførtes disse ejendomme. Herom siger bemærkningerne til jernbaneforordningen:

»Da der ikke fandtes hjemmel i lovgivningen til at gøre det til pligt for grundejerne at magelægge jordstykker, der ved banens an-

læg er fraskårne de respektive jordejendomme, er det fundet rigtigst at søge slige mageslæg, såvidt muligt, istandbragte ved landinspektørens og taksatorernes medvirkning, uden at de dog kunne realiseres, når ikke vedkommende dertil give deres samtykke«. Man pålagde således myndighederne en pligt til at søge mageskifte opnået.

Det fremgår heraf, at der intet nyt er i, at man, når et ekspropriationsanlæg skal gennemføres, bestræber sig på i muligt omfang

at placere anlægget på den - set ud fra den enkelte ejendoms synsvinkel - gunstigst mulige måde,

at afhjælpe uundgåelige driftsmæssige ulemper inden for økonomisk forsvarlige rammer, samt

at anvende mageskifte som et nyttigt redskab til at nå dette mål.

Det er denne principielle tankegang med den beskrevne dybe rod tilbage i tiden, der ligger til grund for det foreliggende forslag, der, som nævnt, vil søge at skabe endnu bedre mulighed for, at den gode hensigt kan omsættes i praktiske resultater. Skal jeg kort rubricere de foreslåede ændringer, kan man sige, at den foreslåede ændring i § 13 søger at skabe bedre sikkerhed for, at man ikke bringer unødigt forstyrrelse ind i de bestående forhold, medens udbygningen af § 15 sigter mod at tilvejebringe øgede muligheder for at afhjælpe eller begrænse den driftsmæssige forringelse af en ejendom, som et uundgåeligt indgreb i ejendomsforholdene forårsager.

Det er allerede i dag således, at vejdirektoratet under forberedelsen af et stort vejanlæg skal forelægge projektet for jordfordelingssekretariatet. Det er bestemt administrativt, idet der ikke er nogen i lov fastsat pligt her til. Nu foreslås det i § 13 at indsætte en bestemmelse om, at anlægsmyndigheden over for ekspropriationskommissionen skal fremlægge en direkte erklæring fra landbrugsministeriet om jordfordelingsspørgsmålet i sin helhed. Herved fastslås det altså, at en myndighed med særlig sagkundskab på landbrugsforhold skal ind i sagen på et tidligt tidspunkt.

Den foreslåede affattelse af § 13 har endvidere sammenhæng med den i 1978 gennemførte ændring af lov om landbrugsejendomme, der bl. a. har til formål at værne dyrkningsjordene og sikre en forsvarlig ud-